

A felvételi vizsga hitelért

A Pártélet e havi számában dr. Kahulits László miniszteri fősztályvezető számol be az idei felsőoktatási felvételi vizsgák előkészületeiről. Mint írja — több mint 30 ezer felvételiző közül kell kiválasztani a felvételi bizottságoknak azt a 13 ezer fiatalt, akik szeptembertől az ország egyetemén, főiskoláin, felsőfokú tanintézetében majd továbbtanulnak.

E két szám különbsége is mutatja milyen hallatlanul nagy az a felelősség, amely a felvételi bizottságokra nehezedik. S a felelősség itt nem csupán a vizsgabizottság egyes tagjainak lelkiismereti problémája, hanem elsősorban politikai felelősség. Az MSZMP IX. kongresszusának határozatai is utalnak erre: „A származás szerinti megkülönböztetés megszüntetésének és az új egyetemi, főiskolai felvételi rendszer bevezetésének helyességét az élet igazolta. A munkás- és parasztszülők gyermekeinek arányszáma a felsőoktatási intézményekben országosan nem csökkent s az új rendszer ösztönzést hozott a tanuláshoz. A jövőben még gondosabban kell vigyáznunk a felvétel követelményeinek: a felkészültségnek, a rátermettségnek és a magatartásnak együttes érvényesítésére.”

Még gondosabban! Társadalmunk számára fontos elvi kérdés az, hogy kik kerülnek az egyetemre, főiskolákra. Milyenek azok a fiatalok tudásukban, világnézeti-politikai meggyőződésükben, emberi tulajdonságaikban, akik a holnap értelmiségét alkotják majd.

A kérdést így is fel lehet tenni: Vajon mindig azok a fiatalok kerülnek be az egyetemre, főiskolára, akik arra érdemesek. Aiknek lelkész tudása mellett intelligenciája, tájékozottsága, politikai nézetei, magatartása is alkalmassá teszi őket arra, hogy kommunista szakembereké váljanak?

Évek óta folyik a vita. Tavaly a Felsőoktatási Szemle februári számában a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán szerzett tapasztalatok alapján a kar két ok-

tatója tudományos alapos-sággal megírt cikkében a „feleletválogató” szisztéma és a felvételi írásbeli részének módosítása, alapos meg-szigorítása mellett foglalt állást. A Népszabadság 1967. január 1-i száma rövid cikk-jében kommentálja az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen és a Szegedi Orvostudományi egyetemen alkalmazott ún. „sokkérdéses” módszert. Mindez bizonyítja, hogy maguk az egyetemek és főiskolák is tudják — ők tudják igazán — mennyire nem mindegy az, kiket vesznek fel. Egyetlen hallgató egy évi tanulása az egyetemen, vagy főiskolán az államnak 25 ezer forintjába kerül. Már csak ezért sem mindegy.

Olyan nagy és gazdag országok, mint az Egyesült Államok elbírhadják azt a szisztémát, hogy a középiskola és az egyetem között az egyetemre készülő átessenek még egy „előkészítő” iskolai fokozat tűzkeresztségén. Ott az egyetem magánkézben vannak, vagy alapítványokból tartják fenn magukat. Ott a tanulás költsége a hallgatókat s nem az államot terheli. Franciaországban is a hallgatók zsebet terheli a tanulás minden költsége. Ott is csak így valósítható meg, hogy első évre minden

Júniusban évről-évre elindulnak a tízennyolc évesek, a maturáltak, hogy „még magasabb osztályba lépjenek” — érdemük, tudásuk és alkalmasságuk szerint. Csakugyan aszerint? Egyrésztük munkahelyek várják, másrésztük tanul tovább egyetemeken, főiskolákon.

Vajon mindig azok tanulhatnak-e tovább, akik megérdemlik, akik erre alkalmasak, tehetségük, felkészültségük, emberi tulajdonságuk alapján?

A kételyt a felvételi vizsgáknak kellene cioslatniok.

jelentkezőt fölvesznek s az első év voltaképpen nem más, mint egy hosszúra nyúlt „felvételi vizsga”, amely végén könyörtelenül „kiszórnak” mindenkit, aki nem felel meg a támasztott követelményeknek.

Szinte mindenki, aki a felvételi rendszerről „folyó vitában véleményt nyilvánít” leszögezi, hogy abban a pillanatban, ha a középiskolák valóban vállalják a szelektálás kötelességét a továbbtanulásra javasolásban, ha csak olyan fiatalokat javasolnának egyetemre, főiskolára, akik képességeik alapján erre alkalmasak — a középiskola négy éve alatt arról sokkal pontosabb képet lehet formálni, mint a maximálisan 1 óra időtartamú felvételi vizsgán — az egyetemi és főiskolai felvételi vizsga szükségtelemné válna s pusztán formális aktussá degradálódna.

Lapunk, amikor vitát kezdeményez a felvételi vizsgarendszer problémáiról, az a célt tűzi maga elé, hogy lehetőleg minél sokoldalúbban s minél gazdagabb tapasztalati anyaggal jellemezze a megszüntetés mód-szereinek kialakítása érdekében ezeket a vitatott kérdéseket. Úgy gondoljuk, jó ügyet: a kommunista szakembereképzés ügyét szolgáljuk kezdeményezésünkkel.

Tennivalóinkról

Dr. Szentpéteri István, a JATE szakszervezeti bizottsága elnökének nyilatkozata

Választások után — kongresszus előtt sok munkája akad az új szakszervezeti bizottságoknak. Bár még a tanév kezdetén kialakított program szerint kell végrehajtani feladataikat, már a távlati tervekben is gondolkodni kell a hétköznapi megszokott munkája közben, készülni azokra a vállalkozásokra is, amelyek a szakszervezet mindennapi tevékenységére is hatással lesznek. A pedagógus szakszervezetben belül sajátos szerep jut a felsőoktatási intézményeknek, munkájukat ennek figyelembevételével kell megítélni.

nül szükség van arra, hogy így juttassuk el az állami vezetéshez az alulról jövő véleményeket. A szakszervezeti munka korszerűsítésének egyik alapja, hogy rendet teremtsünk a bizottságok rendszerében. Megszüntetjük azokat, amelyeknek csak formális jellege van, és ugyanakkor létrehozunk azokat az oktatással, tudományos kutatással foglalkozókat, amelyeknek szakszervezeti gondozására mindeddig nem került sor.

pon is megvannak a kapcsolataink, és már két alkalommal tárgyaltunk a Novi Sadi egyetemmel. Megállapodást készítettünk elő a két egyetem közti dolgozói látogatások megteremtéséről. A másik, nagyon konkrét feladat a budapesti Eötvös utcai lakotóház felújítása illetve jogi átvétele a pedagógus szakszervezet központjától.

Nemzetközi kapcsolatok

A szakszervezeti szervek feladatait rendkívül sok utasítás, szabály határozza meg. Ezek a legkülönbözőbb fórumokon jelennek meg. Ezért most arra is vállalkoztunk, hogy minden szakmai területnek összegyűjtjük a vonatkozó határozatait, úgy az intézőbizottságnak, mint mondjuk a társadalombiztosítási vagy újítási részlegünknek.

Konkrét feladataink között tartjuk nyilván a nemzetközi kapcsolatok fejlesztését. Greifswaldi testvéregyetemünkkel szakszervezeti ala-

Üdülési szezon előtt

Nyár előtt lévén sok tennivalónk van az üdülések terén. Új lehetőség is kínálkozik: szerződést kötöttünk egy soproni kollégiummal, hogy üdülési céljára átadunk mintegy százhatvan férőhelyet nyárra. Oda eddig százhusz jelentkező van. Más egyetemnek talán nincsenek is olyan széleskörű kapcsolatai, mint nekünk, hiszen nagyon régóta szervezünk csereüdüléseket az ország legkülönbözőbb egyetemeivel és főiskolaival. Így jutnak el dolgozóink nyáron Debrecenbe, Egerbe, Sárospatakra, Miskolcra, Pécsre. Most már Sopronba is.

A Közösség véleményével

— Újjáválasztott intézőbizottságunk egyik legfontosabb feladatát a szakszervezeti munka szervezeti feltételeinek javításában látja — mondja dr. Szentpéteri István docens, a JATE szakszervezeti bizottságának elnöke. — Ez egyben jelenti a szakszervezeti demokrácia fejlesztését, amin mi azt értjük, hogy amikor például egy szakszervezeti elnök állást foglal, megnyilatkozása közösségi véleményt tükrözzön. Az egyetemi tanács ülésein részt vesz a szakszervezeti intézőbizottság elnöke, aki, ha a szakbizottságok az egyes kérdésekről jól tájékozódva közvetítik fölfele az élő problémákat, biztosabban foglalhat állást a legfontosabb ügyekben is. Feltétele-

Matematikus ülőszak a főiskolán

Ma már hagyománynak számít, hogy évenként megrendezik a főiskolai napokat. A spartakiád lebonyolításán kívül mindig sor kerül az aktuális szaktudományi problémák megvitatására.

Május 4-én 5-én a Szegedi Tanárképző Főiskola matematikai tanszéke látta el a házigazda szerepét. Ugyanis a tudományos ülőszak programja idén matematikai témából épült fel. A konferencián képviseltették magukat a hazai főiskolák matematikai tanszékei, de megjelentek a NDK matematikai társulatának delágátja, dr. Reif Eilhauer is, aki „A féltettek elméletéhez” címmel tartott előadást. A megnyitó

referátumot dr. Szép Jenő olvasta fel, aki tizenkét évig vezette a főiskola matematikai intézetét.

Másfél napon át ismertették a résztvevők tudományos kutatásaik, elméleti vizsgálódásaik eredményeit. Majd a szegedi általános iskolák matematikai tanárainak bevonásával módszertani kérdésekről volt szó. Igen érdekes és hasznos vita zajlott le az általános iskolai matematikai tanítás korszerűsítéséről.

A főiskolai napok keretében ismertették a hallgatók számára kiírt matematikai versenyek eredményeit (az első díjat Németh József pécsi, a második és harmadik

helyezettséget két egri hallgató érdemelte ki).

A tudományos ülőszak célja és érdeme, hogy összegze és kölcsönösen megismerhetővé tette a főiskolai oktatók kutatási eredményeit, s megvitathatták a tanárképzés és a tanítási gyakorlat szempontjából fontos metodikai kérdéseket.

A Szegedi Tanárképző Főiskolát előadással dr. Szendrey János igazgató, tanszékvezető főiskolai tanár, dr. Gazsó István docens, Kelemen Jánosné docens és Mosonyi Kálmán adjunktus képviselte.

Jövőre marxista tárgyakból, Egerben rendezik meg a főiskolai napok tudományos ülőszakát.

Tüvétevők

Kiskunhalason vendégszerepelt az egyetemi színpad

A franciaországi utazás elmaradt... Az első napokban bizony messziről meg lehetett ismerni az együttes minden tagját. De az első keserű napok után — hiszen mennyi energia, idő és munka volt a felkészülésükben — összeszedték magukat és... Dolgoznak. Nemrégiben Kiskunhalason vendégszerepeltek. Ilyes Gyula „Tüvétevők”-jét mutatták be. Nagy sikerrel.

S az auditorium maximum közönsége is meggyőződhetett már arról, hogy a Szegedi Egyetemi Színpad társulata nem bomlik fel — mint rebesgették — hanem működik, dolgozik tovább. Mert nemcsak a sikere erősíthetik egy kollektívát, hanem olykor a — kudarcok is. Nem rajtuk múltott. Ok megírték minden tőlük telhetőt. S az új tanév nyilván újabb sikeres előadásokkal öregbíti majd az együttes jóhírét.

Kiskunhalason még nagy sikerrel szerepeltek, a hőmérvársárhelyi meghívást már lemondták a „Tüvétevők” együttesének tagjai. Az Egyetemi Színpad most minden eddiginél döntőbb szereplésre készül — a vizsgákon kell helytállniok az együttes tagjainak. Képünk a „Tüvétevők” előadásának egy jelenetét ábrázolja, avagy: hol is van hát az a tú egyáltalán... Lehet — úgy hírlík, már konkrét ígért van rá — Nancy helyett Zágribban esetleg mégis sikerül megtalálni.

MUNKA A KOLLÉGIUMI CÍMÉRT

a Móra Ferenc diákothonban

„Kollégiumnak tekintjük azokat a bentlakásos intézményeket, ahol az ifjúság öntevékenységének kibontakoztatása, a közösségi élet és a nevelőmunka megszervezése magas fokú; a vezetés és az önkormányzati szervek — a KISZ szerepe, jogköre általában egyenlő arányban képviselt és gyakorolt; ahol tevékenyen együtt dolgozó közösségek vannak, amelyeknek munkája és aktivitása döntő jellegű a kollégium egész életében.”

Ennyit tudtak a tudományegyetem Móra Ferenc diákothonának diákbizottsági tagjai és lakói, amikor elhatározták, hogy elérik a kollégiumi szintet. Az épület ünnepélyes felavatásán egy éve arról beszélt dr. Szabó Zoltán rektor is, a megváltozott környezet, a nagyszerű feltételek ezt az elhatározást érelték bennük. Csupán a hogyan volt a kérdéses, hiszen pontos követelményrendszert még nem alakítottak ki. Ez a munka is a diákokra várt. S így bizonyították be, hogy közösségük elég érett a kollégiumi cím elnyeréséhez.

— Október harmadikán a féléves munkatervet már aszerint hirdették meg, hogy tudtuk, mit vagyunk képesek elérni. A pontosabb kidolgozást segítette elő a február közepén rendezett kollégiumi továbbképző. A feladatok között először a tárgyi adottságokat vettük figyelembe. Ezek kedvezőek voltak eleve, de az esztétikus környezet kialakításához hozzátartozik az otthonosság megteremtése, a díszítés, parkosítás. És az a közösség által nálunk elfogadott és betartott szabály, hogy fel-szólítás nélkül megterítik a lakók az általuk okozott kárt.

A személyi feltételek nemcsak azt jelentik, hogy pártos, a pedagógus hivatást tisztelő kollektíva alakuljon ki, de, hogy a munkában ne csak a diákbizottsági tagok vegyenek részt. Fontos követelmény, hogy a tanulmányi munka megfelelő legyen. A bennmaradáshoz szükséges szint a hármas átlag (eddig 2,5 volt) maximum egy utóvizsgálóval. Félévkor ezt már figyelembe vettük, és a dékán és a rektor is jóvá hagyta határozatunkat,

amellyel öt diákot zártunk ki rossz tanulmányi munkája miatt. A politikai munka egy-két kötelező rendezvény látogatásával lesz teljes, de hozzá kell tenni, hogy a hallgatók szívesen járnak a nem kötelező politikai előadásokra, például Mérey professzor előadásaira is.

Fontos feladat a „Móra-jelleg” megteremtése, hiszen ezen az alapon jöhetnek létre a hagyományok. Megígérték, hogy kapunk egy Móra-szobrot is. Az önálló tevékenység abban is ki kell, hogy fejeződjön, amikor más egyetemi és főiskolai kollégiumokkal terem-tünk kapcsolatot. Nemrégiben Debrecenben és Egerben jártunk, és a baráti viszony kialakításához megtettük az első lépéseket.

— A követelmények hogyan állták meg helyüket a gyakorlatban?

— Talán mond valamit az is, hogy uvék előtt 4,16, utána 4,25 volt a diákothon átlaga. A 320 hallgató közül mindössze ötöt kellett kizárni. Mivel a felmérések azt bizonyították, hogy a lányok a zenéért rajonganak, két

sorozatot indítottunk komolyzenei előadásokkal illetve dzsessztörténettel. Ezeknek rendezését mindig más és más szoba vállalja. Fellendült a sporttevékenység is: van asztalitenisz és sakkbajnokság, és megindult az emeletnek közti labdarúgó mérkőzés...

Nem a számok, nem a tények fejezik ki igazán a Móra Ferenc diákothon fejlődését. Inkább az, ami egy év alatt közösséggé formálta a 320 hallgatót. Amit szóval a diákbizottsági tagok sem tudnak körülhatárolni. Hiszen olyan után hangzik ez: más a szellem! Hiszen a rendezvények, viták többsége nem pontokba rögzített követelmények láncolatát igyekszik igazolni, hanem spontán alakul egy tudatára ébredő közösség mozgási törvényei szerint. Amit hivatalosan úgy neveznek: az ifjúság öntevékenysége. November 7-re akarják céljukat elérni. Egy olyan esemény tiszteletére, amely az egyén és az emberi közösség összefonódásának erejét igazolta.